

Haridus- ja Sotsiaalministeeriumi Teataja

AMETLIK AJAKIRI.

Ilmub tarviduse järgi, umbes 20 vihikut aastas. Toimetuse asukoht ja aadress: Tallinn, Haridus- ja sotsiaalministeerium (Tõnismägi 11). Telefon 453-49.

Nr. 4.

23. märtsil 1936.

Nr. 4.

Väljavõte Valitsemise korraldamise seadusest ja selle seaduse muutmise ja täiendamise seadustest.

Keskkooli tunnikava määruse muutmise määrus.

Haridus- ja sotsiaalmin. koolivalitsuse 1936. a. 29. veebruari korraldus nr. 32969 õpilaste vastuvõtmise asjas keskkoolidesse.

Haridus- ja sotsiaalmin. koolivalitsuse 1936. a. 18. märtsi ringkiri nr. 33065 õpilaste vastuvõtmise asjas keskkoolidesse.

Haridus- ja sotsiaalmin. koolivalitsuse 1936. a. 29. veebruari korraldus nr. 32970 õppekavade kohta neis keskkoolides ja keskkooli harudes, kus töötavad ainult keskkooli III, IV ja V klass.

Haridus- ja sotsiaalministeeriumi 1936. a. 10. märtsi ringkiri nr. 33014 õpperaamatute asjas.

Haridus- ja sotsiaalmin. koolivalitsuse 1936. a. 12. märtsi ringkiri nr. 32989 lootusringide kevadpäeva pühitsemise asjas.

AMETLIK OSA.

Väljavõte Valitsemise korraldamise seadusest ja selle seaduse muutmise ja täiendamise seadustest.

§ 36¹⁴. Ministeeriumi kantselei ülesandeks on eriti:

- 1) ministeeriumi kirjavahetuse toimetamine ja korraldamine;
- 2) arvepidamine ja varade arvestamine;
- 3) ministeeriumi majapidamise korraldamine;
- 4) eelarve- ja eelarvetäitmise aruande-ettepanekute ettevalmistamine ning muude eelarvega ühenduses olevate asjade toimetamine ja korraldamine;
- 5) ministeeriumi koosseisu kuuluvate riigiteenijate teenistuskirjade pidamine;

6) ministeeriumi arhiivi korraldamine sellekohaste juhtnööride kohaselt;

7) ministri korraldusel ministeeriumi üldiseloomuga asjade toimetamine.

RT 22 — 1936, 150.

§ 37. Haridusministeeriumi ülesandeks on: rahvahariduse ja kutseoskuse alade juhtimine, korraldamine ja järelevalve teostamine; õppe- ja kasvatustöö juhtimine; õppejõudude ettevalmistamine; rahva vaimu- ja kehakultuuri arendamise eest hoolitsemine; kultuurilise loomingu edendamine ja kultuuriasutiste tegevuse kooskõlastamine ja hõlbustamine ning kultuuriväärtuste kaitsmine ja populariseerimine; noorsoo kasvatus ja haridusliku isetegevuse edendamine.

RT 22 — 1936, 150.

§ 38. Haridusministeerium koosneb järgmistest valitsustest ja osakondadest:

- 1) teaduse ja kunsti osakond;
- 2) koolivalitsus;
- 3) kutseoskuse osakond.

RT 22 — 1936, 150.

§ 39. Teaduse ja kunsti osakonna ülesandeks on: kõrgema hariduse, teaduse, kunsti ja kirjanduse edendamine; kunstiasutuste, kunstikoolide, rahvamajade, muuseumide, arhiivide ja muinsus- asjanduse üldkorraldamine; kultuurkapitali valitsemine.

RT 5 — 1934, 36.

§ 40. Koolivalitsuse ülesandeks on: alg-, kesk- ja gümnaasiumihariduse edendamine; avalikkude alg-, täiendus- ja keskkoolide ja gümnaasiumide võrgu korraldamine ning nende õppeasutiste tegevuse juhtimine; riiklikkude alg- ja keskkoolide, gümnaasiumide ja pedagoogiumide valitsemine; õpetuslikkude ja kasvatuslikkude küsimuste selgitamine; raamatukogude võrgu korraldamine ja nende tegevuse edendamine; seltskondlikkude organisatsioonide instrueerimine hariduse ja kasvatusalal, nende haridusliku ja kasvatusliku tegevuse edendamine ja kooskõlastamine; koduse lastekasvatuse ja noorsoo isetegevuse edendamine ning noorsoo-organisatsioonide ühistöö süvendamine; õppe- ja kasvatusasutiste, raamatukogude ja kohalikkude koolivalitsuste tegevuse järelevalve.

RT 22 — 1936, 150.

§ 42. Kutseoskuse osakonna ülesandeks on: kutseoskuse edendamine; tööstuslikkude ja kunsttööstuskoolide ja õppetöökodade ning teiste kutsekoolide tegevuse juhtimine ja ülevalve; kutsenõu- ande-asutuste tegevuse üldkorraldamine; tehnika eriteadlaste registreerimine; meistrite, õppinud tööliste ja tööstusõpilaste kutseline

ettevalmistamine ja nende kutsetegevuse üldkorraldamine; kodukäsitöö edendamine.

RT 36 — 1934, 316.

§ 64². Sotsiaalministeeriumi ülesandeks on: rahva füüsilise ja vaimse tervise ja elujõu hoidmise ja kasvatamise ning sotsiaalse heaolu eest hoolitsemine; tervishoiu ja hoolekande korraldamine ja juhtimine; pensionide korraldamine; töökaitse ja sotsiaalkindlustuse alade juhtimine; ülevalve teostamine ministeeriumi ülesannetesse kuuluvail tegevusaladel.

RT 22 — 1936, 150.

§ 64³. Sotsiaalministeerium koosneb:

- 1) tervishoiu- ja hoolekandevalitsusest;
- 2) töökaitse ja sotsiaalkindlustuse osakonnast.

Peale selle asub Sotsiaalministeeriumi juures farmaatsia inspektor inspektor inspektori juhatusel. Farmaatsia-inspektoril on oma ülesannete täitmise alal samad õigused ja kohustused, mis vastavate seaduste alusel ministeeriumide valitsuste ja osakondade direktoritel.

RT 22 — 1936, 150.

§ 64⁴. Tervishoiu- ja hoolekandevalitsuse ülesandeks on: rahva tervishoiu, arstliku ja raviaasjanduse ala juhtimine ning järelevalve teostamine, välja arvatud kaitseväge tervishoid; emade- ja lastekaitse edendamine ja juhtimine; rahva üldise heaolu eest hoolitsemine ja abinõude otsimine rahva juurdekasvu edendamiseks; tervishoiulise selgitustöö korraldamine ja juhtimine ning seltskonna organiseerimine ja seltskondlike organisatsioonide tegevuse kooskõlastamine rahvatervishoiu, eriti emade- ja lastekaitse tööks; hoolekande ja pensioni alade korraldamine ja juhtimine ning järelevalve teostamine neil aladel; riiklike tervishoiu- ja hoolekandeesutiste valitsemine.

RT 22 — 1936, 150.

§ 64⁵. Töökaitse ja sotsiaalkindlustuse osakonna ülesandeks on: töökaitse korraldamine; tööliste ja tööandjate vahekordade selgitamine ja sel alal tekkivate küsimuste lahendamine; töötasusse puutuvate küsimuste lahendamine; sotsiaalkindlustuse küsimuste lahendamine; rahvusvahelise tööorganisatsiooniga läbikäimine.

RT 22 — 1936, 150.

§ 64⁶. Farmaatsia inspektuuri ülesandeks on: apteegi- ja rohuasjanduse ala juhtimine ja korraldamine ning järelevalve neil aladel, välja arvatud kaitseväge apteegi- ja rohuasjandus; kodumaa ravimtaimede tootmise ja kasutamise korraldamine ja edendamine; valve apteekide, rohuladude, ravimite valmistusasutiste, farmatseutiliste ja kosmeetiliste laboratooriumide, kosmeetikatarvete-, rohu-

ja värvikaupluste ja mineraalvete tehaste üle ning järelevalve farmatseutilise personaali kutsetegevuse alal.

RT 22 — 1936, 150.

Keskkooli tunnikava määruse muutmise määrus.

RT 20 — 1936, 136.

Alus: Keskkoollide seaduse § 23 (RT 47 — 1934).

Keskkooli tunnikava määruse (RT 64 — 1934, art. 553 ja HSMT 13 — 1934) § 3 muudetakse ning pannakse maksma järgmises redaktsioonis:

§ 3. Neis keskkoolides ja keskkooli harudes, kus ei tööta keskkooli I ja II klass, tuleb: a) 1936/1937 kooliaastast alates III klassis suurendada emakeelt 1 tunni, matemaatikat (algebrat) 1 tunni, loodusteadust 1 tunni ja I võõrkeelt 2 tunni võrra ning vähendada usuõpetust 1 tunni ja võimlemist 1 tunni võrra; b) 1937/1938 kooliaastast alates IV klassis suurendada matemaatikat (algebrat) 1 tunni, loodusteadust 1 tunni ja I võõrkeelt 2 tunni võrra ning vähendada usuõpetust 1 tunni ja võimlemist 1 tunni võrra; c) 1938/1939 kooliaastast alates V klassis suurendada loodusteadust 1 tunni, maa-teadust 2 tunni ja I võõrkeelt 2 tunni võrra ning vähendada usuõpetust 1 tunni, võimlemist 1 tunni ning joonistamist ja joonestamist 1 tunni võrra.

Tallinnas, 29. veebruaril 1936. Nr. 32968.

Haridus- ja sotsiaalminister N. Kann.

Koolivalitsuse direktor P. Mägraken.

Haridus- ja sotsiaalministeeriumi Koolivalitsuse 1936. a. 29. veebruari korraldus nr. 32969 maa- ja linnakoolivalitsustele, vähemusrahvuste kultuurvalitsustele, koolinõunikkudele, alg- ja keskkoolide juhatajaile ning keskkoolide õppenõukogudele õpilaste vastuvõtmise asjas keskkoolidesse.*)

Keskkoolide seaduse (RT 47 — 1934, art. 409) §§ 26 ja 27 põhjal Haridus- ja sotsiaalministeeriumi Koolivalitsus paneb maksma järgmise korralduse õpilaste vastuvõtmise kohta keskkooli klassidesse:

1. Keskkooli I klassi võetakse vastu algkooli IV klassi lõpetanud ilma eksamita. Kui kooli astuda soovijaid on rohkem kui koolis vabu kohti, siis korraldatakse I klassi astuda soovijaile kirjalikud katsed matemaatikas ja emakeeles algkooli nelja esimese klassi kursuse ulatuses. Muukeelsetest algkoolidest riigikeelsetesse keskkoolidesse tulijaid lapsi tuleb eksamineerida matemaatikas ja riigi keeles muukeelse algkooli nelja esimese klassi kursuse ulatuses.

*) See korraldus on ka juba varem teatavaks tehtud tavalise kirjavahetuse korras.

2. Keskkooli II klassi võetakse vastu algkooli V klassi lõpetanud katsetega emakeeles, matemaatikas, loodusteaduses, maa-teaduses, ajaloos ja I võõrkeeles keskkooli I klassi kursuse ulatuses ning algkooli VI klassi lõpetanud katsetega ajaloos ja I võõrkeeles keskkooli I klassi kursuse ulatuses. Katsed võib õiendada osalt kevadel, osalt sügisel.

3. Keskkooli III klassi võetakse vastu algkooli VI klassi lõpetanud katsetega emakeeles, matemaatikas, loodusteaduses, maa-teaduses, ajaloos ja I võõrkeeles keskkooli I ja II klassi kursuse ulatuses. Katsed võib õiendada osalt kevadel, osalt sügisel.

4. Neis keskkoolides ja keskkooli harudes, kus töötavad ainult keskkooli kolm viimast klassi, võetakse III klassi vastu algkooli VI klassi lõpetanud katsetega emakeeles ja matemaatikas algkooli kursuse ulatuses, I võõrkeeles keskkooli I klassi kursuse ulatuses ning ajaloos keskkooli I ja II klassi kursuse ulatuses. Sellesse klassi emakeele ja matemaatika katsed õiendatakse kevadel, võõrkeele ja ajaloo katsed sügisel. Soovi korral ja õppenõukogu nõusolekul võib võõrkeele ja ajaloo katsed õiendada ka kevadel ja erandjuhtudel emakeele ja matemaatika katsed sügisel.

5. Keskkooli IV ja V klassi, kui neis on vabu kohti, võetakse vastu õpilasteks neid, kes on õiendanud kooliastumisel katsed vastavalt eelmiste klasside kursuste kavade ulatuses.

6. Avalikkude keskkoolide seaduse (RT 155/156 — 1922, art. 91) põhjal töötava gümnaasiumi III klassi teiseks aastaks jäänud õpilasi võib keskkooli õppenõukogu vabade kohtade puhul võtta vastu keskkooli V klassi ilma eksamita või eksamiga neis aineis, mida pole õpitud gümnaasiumi I, II või III klassis.

7. Muukeelsetest keskkoolidest ületulijaid õpilasi riigikeelsesesse keskkooli võib õppenõukogu vastu võtta II, III, IV ja V klassi vastavalt klassikursuse lõputunnistusele ilma eksamita, kuid järgneva klassi või kooli lõpetamisel tuleb neilt nõuda kavakohaseid teadmisi ja oskust riigi keeles.

Haridus- ja sotsiaalminister N. Kann.
Koolivalitsuse direktor P. Mägraken.

Haridus- ja sotsiaalministeeriumi Koolivalitsuse 1936. a. 18. märtsi ringkiri nr. 33065 maa- ja linnakoolivalitsustele, vähemusrahvuste kultuurvalitsustele, koolinõunikkudele, alg- ja keskkoolide juhatajatele ning keskkoolide õppenõukogudele õpilaste vastuvõtmise asjas keskkoolidesse.

Täienduseks oma 29. veebruari s. a. korraldusele nr. 32969 HSM Koolivalitsus teatab järgmist:

Nimetatud korralduse p. 4. ettenähtud katsetel käesoleval aastal tuleb piirduda allpool märgitud aineulatuslega:

I võõrkeeles:

- a) kui keskkoolis esimeseks võõrkeeleks on inglise keel, siis katsed korraldatakse kas Ripman I osa §§ 1—15 või Kreutzberg I osa §§ 1—35 ulatuses;
- b) kui keskkoolis esimeseks võõrkeeleks on saksa keel, siis katsed korraldatakse kas Pezold „Saksa keele õpperaamat I“ algkooli V klassile — kogu raamatu ulatuses või Mitt ja Jaanvärk „Deutsches Lehr- und Lesebuch I“ algkooli V kl. kursus (7. või 8. trükk) — §§ 1—50 ulatuses.

Ajaloo korraldatakse katset: vanaaeg — ühe õpperaamatu ulatuses järgmistest: kas J. Konks „Vana-aeg — ajaloo õpperaamat keskkooli I klassile“, või J. Adamson „Vana aeg — keskkooli I kl. kursus (II trükk)“, või E. Asson „Vana-aeg, keskkooli I kl. kursus“; keskaeg — ühe õpperaamatu ulatuses järgmistest: kas J. Adamson „Üld- ja kodumaa ajalugu keskkooli II klassile“ või E. Asson „Üldine ajalugu ühes Eesti ajalooa, keskaeg“.

Katsed korraldatakse selle õpperaamatu alusel, mille järgi õpilane on õppinud.

Koolivalitsus peab soovitavaks, et käesoleval aastal algkooli lõpetajate vastuvõtmisel keskkooli III klassi eksamil I võõrkeeles ja ajaloo lepitakse faktiliste teadmiste minimaalse hulga ja kõigiti arvestatakse õpilase üldist aremist ja teadmisi emakeeles ning matemaatikas. Algkooli lõpetajaist komplekteeritavatele keskkooli kolmandatele klassidele on ette nähtud oma, keskkooli I ja II klassist sõltumatu arenemistee ja seepärast võimalike lünkade täitmine faktiliste teadmiste alal on teostatav 3 a. jooksul, kui õpilaste üldine arenemine on hea.

Eespool tähendatud korraldust HSM Koolivalitsus palub peatselt teha teatavaks alg- ja keskkoolide juhatajaile ja nende kaudu õppenõukogudele ning asjast huvitatud lastevanemaile.

Koolivalitsuse direktor P. Mägraken.

Abisekretär A. Loorits.

Haridus- ja sotsiaalministeeriumi Koolivalitsuse 1936. a. 29. veebruari korraldus nr. 32970 keskkoolide juhatajaile ja õppenõukogudele õppekavade kohta neis keskkoolides ja keskkooli harudes, kus töötavad ainult keskkooli III, IV ja V klass.

Neis keskkoolides ja keskkooli harudes, kus töötavad ainult keskkooli III, IV ja V klass, tuleb keskkooli õppekavade käsitlemisel ja ainete läbivõtmisel toimida järgmiselt:

1. Emakeel: III klassis tuleb läbi võtta III klassi kava ja täiendada õpilaste puuduvaid teadmisi nende osadega, millega keskkooli I ja II klassi kavad erinevad algkooli V ja VI klassi kavadest, nii et IV klassis võiks juba töötada maksva kava järgi.
2. Algebra: III klassis tuleb läbi võtta keskkooli II klassi kava ja III klassi esimene pool kava (kuni algebraliste murdudeni) ning IV klassis — III klassi teine pool kava ja IV klassi kava.
3. Loodusteadus: III klassis tuleb läbi võtta keskkooli I ja II klassi kava (botaanika ja zooloogia), IV klassis — III klassi botaanika ja zooloogia kava ning IV klassi keemia kava, V klassis — IV klassi taime anatoomia ja füsioloogia kava ning V klassi inimese anatoomia ja füsioloogia (ühes tervishoiuga) kava.
4. Maateadus: III klassis tuleb läbi võtta II klassi kava ja I klassi kavast need osad, mis puuduvad algkooli V ja VI klassi kavast (Apeniini, Pürenee ja Balkani poolsaar ning Mesopotaamia, Süüria, Palestiina ja Iraan), IV klassis — III klassi kava ja V klassis — IV klassi kava.
5. I võõrkeel: III klassis tuleb läbi võtta II klassi kava ja alustada III klassi kavaga, IV klassis — lõpetada III klassi kava ja läbi võtta üle poole IV klassi kavast, V klassis — lõpetada IV klassi kava ja läbi võtta V klassi kava.
6. Riigikaitseline õpetus: Kaitseministeeriumi poolt väljatöötatud kava järgi.
7. Teisi õppeaineid tuleb käsitleda maksvate õppekavade järgi.

Haridus- ja sotsiaalminister N. Kann.

Koolivalitsuse direktor P. Mägraken.

Haridus- ja sotsiaalministeeriumi 1936. a. 10. märtsi ringkiri nr. 33014 koolivalitsustele, vähemusrahvuste kultuurvalitsustele, koolinõunikkudele ja koolijuhatajatele õpperaamatute asjas.

Lastevanemate ringkonnist kuulduv kaebusi tarvitusel olevate õpperaamatute sagedase vahetamise üle koolides. Seepärast Haridus- ja sotsiaalministeerium käesolevaga juhib koolijuhatajate ja koolinõunikkude tähelepanu Haridus- ja sotsiaalministeeriumi ringkirjadele nr. 3725 (HSMT 1 — 1932) ja nr. 32602 (HSMT 2 — 1933) ja palub hoolitseda selle eest, et need ringkirjad leiaksid täpset täitmist. Täienduseks ülalnimetatud ringkirjadele käesolevaga Haridus- ja sotsiaalministeerium palub koolijuhatajaid tulevikus saata kohalikule koolinõunikule, riigikoolides vastavale haridusnõunikule,

väljavõtted õppenõukogu protokollist otsuste asjas uue õpperaamatu tarvitusele võtmiseks kui ka tarvitusel oleva raamatu asendamisest uuega — igakord, kui selline otsus tehakse.

Ühtlasi tuleb pidada tarvilikuks, et raamatu uue trüki tarvituselevõtmisel õpetajad koduste ülesannete andmisel õpilastele nimetaksid ka numbri, paragrahvi või lehekülje eelmisest trükist, kuna ühel osal õpilastest on olemas eelmine trükk. Koolinõunikke Haridus- ja sotsiaalministeeriumi koolivalitsus palub oma revideerimiskäikudel selgitada, kas Haridus- ja sotsiaalministeeriumi poolt maksmata pandud kord õpperaamatute tarvituselevõtmise ja vahetamise kohta leiab täitmist. Korrarikkumiste ilmnemisel tuleb vastavaid koolijuhatajaid kutsuda korrale ja asjast teatada vastavalt Haridus- ja sotsiaalministeeriumi Koolivalitsusele või Kutseoskuse osakonnale.

Koolivalitsuse direktor P. Mägraken.

Kutseoskuse osakonna direktor V. Päts.

Haridus- ja sotsiaalministeeriumi Koolivalitsuse 1936. a. 12. märtsi ringkiri nr. 32989 koolivalitsustele ja koolide juhatajaile lootusringide kevadpüha pühitsemise asjas.

Endiste aastate eeskujul korraldab Eesti Õpetajate Liit s.a. 9. ja 10. mail järjekorralise lootusringide kevadpüha.

Sellest teatades palub HSM Koolivalitsus koole heatahtlikult korraldada lootusringide kevadpüha pühitsemist ja saata täidetult tagasi Eesti Õpetajate Liidu karskuskasvatustoimkonnale viimase poolt koolidele saadetud ankeetlehed.

Ühtlasi teatab HSM Koolivalitsus, et koolid võivad 9. mail kasutada kaht viimast tundi karskusküsimuste selgitamiseks, nagu karskustundideks, lootusringide koosolekuteks, õpilaste võistluskirjutuse materjalide väljaandmiseks jne., kuna 10. mail võtaksid lootusringlased osa emadepäeva pühitsemisest.

Direktor P. Mägraken.

Algkooliasjade juhataja A. Kuut.